GŁOS KOBIET

WYDAWNICTWO POLSKIEJ PARTJI SOCJALISTYCZNEJ.

Nr. 9 **Warszawa, październik 1928 r.** **CENA 20 GR.**

XXI KONGRES
Polskiej Partji Socjalistycznej
odbędzie się na mocy uchwały Rady Naczelnej w Sosnowcu w dn. 1, 2, 3 i 4 listopada

PORZĄDEK OBRAD:

1) Otwarcie Kongresu.
2) Wybór Prezydjum. Powitania
3) Sprawozdania:
a) polityczne i organizacyjne Rady Naczelnej i C. K. W.;
b) parlamentarne Z. P. P. S.
4) Polityka zagraniczna P. P. S.
5) Polityka socjalistyczna w samorządzie miejskim i wiejskim.
6) Położenie gospodarcze Polski.
7) Ustawodawstwo społeczne (ubezpieczenie na starość).
8) Wybór Rady Naczelnej, Komisji Rewizyjnej i Centralnego Sądu Partyjnego.
9) Wolne wnioski.

Kongres P. P. S. zbiera się w okresie, kiedy na zorganizowaną klasę robotniczą przypuszczono skoncentrowany atak rządowo jedynkowy.

Od szeregu miesięcy prasa rządowo brukowa alarmuje opinję publiczną, zapowiadając rozłam w P. P. S.

Przeraziły się klasy posiadające i sfery rządowe szybkiego rozwoju socjalizmu w Polsce.

Starano się rozłamać partję od wewnątrz.

Wszystkie zabiegi nie dawały spodziewanych rezultatów.

W przededniu Kongresu uderzono na P. P. S. do zewnątrz.

Minister Moraczewski przystąpił do wydawania dziennika „Przedświt". P. Moraczewski zapowiada, że nie ma zamiaru rozbijać P. P. S. Pragnie tylko „pogłębić" polski socjalizm.

Siła klasy robotniczej polega na wielkiej dewizie Marksa: **„Proletarjusze wszystkich krajów łączcie się".**

„Pogłębiającą" robotę p. Moraczewskiego trzeba nazwać po imieniu. Jest to akcja w interesie Lewiatana i obszarników, dla ochrony interesów kapitalistów przed socjalistycznie uświadomionymi robotnikami.

Frazesami narodowo politycznemi nie zamarze p. Moraczewski prawdziwego oblicza tej rozbijackiej roboty.

Socjalizm dążący do sprawiedliwości społecznej, to najpewniejsza obrona niepodległości Polski. O tem zresztą wie dobrze p. Moraczewski z okresu kiedy stał w szeregach P. P. S.

Klasa robotnicza z całym spokojem oczekuje uchwał Kongresu.

Potwierdzą one zwartość P. P. S i gotowość do walki zorganizowanego proletarjatu z wszystkimi otwartymi i ukrytymi wrogami.

VIII Ogólno-Krajowa Konferencja kobiet P. P. S.

W niedzielę 23 i poniedziałek 24 września odbył się w Warszawie doroczny Zjazd socjalistek polskich, zorganizowanych w P. P. S. Przybyło 60 delegatek z 29 miast od Suwałk i Wilna po Stryj, Kałusz i Lwów.

Delegatki zgromadziły się w lokalu Zjazdu przy Alejach Jerozolimskich Nr. 6. Sekretarjat pod kierunkiem tow. Bohuszewiczowej działał sprawnie, odbierał mandaty, wydaje delegatkom zgrabne czerwone teczki, wręcza piękne posrebrzane żetony, na pamiątkę Zjazdu. Towarzyszki warszawskie jaśnieją dumą i radością. Nie nadarmo pracowały. Zdobyły uznanie i widome tegoż dowody. Bo teczki to dzieło naszych „kolonistek" towarzyszek. — które spędziły część lata w „Małych Świdrach" na 1-szej letniej kolonji dla robotnic. A żetony to dar towarzyszek i towarzyszy w Państw. Wytw. Apar. Telef. i Telegr.

W sali jadalnej wszystkie stoliki oblężone. Usługują im biało ubrane towarzyszki zręcznie, składnie, uprzejmie. Kierownictwo gospodarcze Zjazdu spoczywa w doświadczonych rękach tow. Kirstowej. W pięknie przystrojonej zielenią i kwiatami sali ustawiono 2 długie rzędy stołów suknem pokryte, na podjum stół prezydjalny, nad nim rozpięte sztandary, ze sztandarem C. W. K. na czele. Chór żeński śpiewa „Czerwony Sztandar" i „Warszawiankę". Tow. Praussowa zagaja 8 Konferencję, wita delegatki, mówi o celach, zadaniach i znaczeniu Zjazdu. Oddaje hołd pamięci tow. dr. Perla, tego niezastąpionego Towarzysza i Wodza, którego strata jest dla proletarjatu Polski tak wielka, bolesna i niepowetowana.

W imieniu C. K. W. i Z. P. P. S. przemawia tow. **Niedziałkowski**. W imieniu Komisji Centr. Zw. Zaw. tow. **Stańczyk**, w imieniu T. U. R. tow. **Konciński**, w imieniu Robotn. Tow. Przyj. Dzieci owacyjnie witany tow. **Arciszewski**. W imieniu W. O. K. R., tow. Jaworowski. Wszyscy mówcy podkreślali wagę, jaką Partja przywiązuje do pracy socjalistycznej wśród kobiet, jak ocenia doniosłość tej pracy i z radością widzi jej rezultaty we wzrastającej świadomości kobiet i garnięcia się ich pod sztandary P. P. S.

Do prezydjum konf. powołuje tow. tow. **Kłuszyńską, Markowską i Woszczyńską**, na sekretarki tow. tow. Drohutową (Lwów), Grodzicką (Łódź), Owczarkową (Wilno), Świechównę (Częstochowa) i Zawadzką (Warszawa).

Tow. **Kłuszyńska** wygłasza referat polityczny.

Tow. **Prausowa** — referat gospodarczy. Oba referaty b. rzeczowe, gruntownie przemyślane, wywołują żywą, na wysokim poziomie utrzymaną dyskusję. Zabierały głos tow. tow. Zakrzewska (Lublin), Bajorkowa (Wieliczka), Tomaszewska (Żyrardów), Tylicka - Budzińska (Warszawa), Gałązkowa (Włocławek), Moskiewiczówna (Łódź), Grodzicka (Łódź), Sacharówna (Częstochowa), Maderowa (Stryj), Markowska (Borysław), Sumlińska (Ciechanów), Wernicowa (Stryj), Woliniewska (Warszawa), Pilichowska (Warszawa), Trawiecka (Lwów) Chmieleńska i in.

Niestety, jak to bywa na wszystkich Zjazdach, delegatki zdają się zapominać, że czas szybko upływa, a należy wyczerpać bogaty program dwu - dniowego Zjazdu w całości. Czyż można jednak się dziwić, że muszę się wypowiedzieć, bo sytuacja polityczna i gospodarcza tak ciemna i tak groźna dla proletarjatu. Pragną się dowiedzieć, co jutro przyniesie. Wypadki choćby najgorsze, zastać muszą w pogotowiu klasę robotniczą, całą, zarówno mężczyzn, jak i kobiety. W tym duchu zredagowane rezolucje zostały przyjęte przez aklamację.

Sytuacja polityczna Polski.

1) VIII Ogólnokrajowa Konferencja Kobiet P. P. S. solidaryzuje się z uchwa-

łami Rady Naczelnej P. P. S. dotyczącemi opozycyjnego stanowiska do pomajowych Rządów, które nie były i nie są wyrazem swobodnie wypowiedzianej przez swoje przedstawicielstwo parlamentarne woli społeczeństwa i które zawdzięczają swoje znaczenie wyłącznie autorytetowi marszałka Piłsudskiego.

2) Konferencja przyłącza się do uchwał Władz Partyjnych w sprawie poniżenia ciał parlamentarnych, wybranych z pięcioprzymiotnikowego głosowania. Konferencja protestuje z całą stanowczością przeciwko wszelkim tendencjom, zmierzającym do jakichkolwiek zmian, umniejszających prawa zagwarantowane konstytucyjnie dla szerokich mas ludności miast i wsi.

3) Konferencja domaga się jaknajszybszego uchwalenia jednolitej ustawy samorządowej dla całego obszaru Państwa Polskiego, ustawy, opartej o zasady demokratyczne, gwarantujące zabezpieczenie interesów klasy pracującej.

4) Konferencja domaga się natychmiastowego uchylenia austrjackiej ustawy samorządowej dotąd obowiązującej w Małopolsce, a opartej na wyborach kurjalnych.

5) Konferencja przestrzega klasę robotniczą przed rozbijaczami jedności ruchu robotniczego, którzy swą warcholską i niszczycielską robotą wywołują zament i opóźniają zwycięstwo klasy robotniczej.

Położenie gospodarcze Polski.

Konferencja stwierdza, że rozbudowa przemysłu zarówno prywatnego jak i państwowego odbywa się kosztem klasy robotniczej. W pogoni za zyskiem kapitaliści korzystają z ogólnej nędzy klasy robotniczej, pociągając do pracy coraz większe rzesze kobiet i młodocianych robotników, jako tańszą siłę roboczą. W ten sposób zarobki kobiet i młodocianych zostały obniżone do niebywałych rozmiarów. Stanowią w tej chwili przeciętnie u kobiet 50% płacy niewykwalifikowanego robotnika. U młodocianych zaś od ⅛ do ⅓ płacy niewykwalifikowanego robotnika, nie licząc dziesiątków tysięcy, tak zwanych uczniów, z pracy których przedsiębiorcy korzystają zupełnie bezpłatnie, nie dając wzamian tej nauki, do której są obowiązani. Stan ten zagraża życiu i zdrowiu całego pokolenia zrodzonego przez matki, żyjące w warunkach tak daleko posuniętego wyzysku, oraz składającego się z młodzieży pracującej ponad siły w przemyśle, rzemiośle i na roli, bez możności należytego odżywiania wycieńczonego pracą młodego organizmu.

Wobec powyższego Konferencja Kobieca wzywa towarzyszki do walki:

1) o zapewnienie klasie robotniczej kontroli nad produkcją;

2) o podniesienie płac równolegle ze wzrostem cen i wydajności pracy w przemyśle, rzemiośle, chałupnictwie i na roli;

3) o równą płacę dla kobiet i dla mężczyzn za jednakową pracę;

4) o ustanowienie ustawowe płac minimalnych;

5) o przestrzeganie ustaw, chroniących życie i zdrowie kobiet i młodocianych, jak to: przepisów, dotyczących kobiet ciężarnych oraz karmiących, przepisów zmniejszających czas pracy o 6 godzin tygodniowo dla młodocianych, obowiązanych do nauki dokształcającej;

6) o zrealizowanie przepisów ustawowych o żłobkach dla niemowląt, bacząc, by żłobki te posiadały należyte lokale i urządzenia, odpowiednie kierownictwo i pielęgniarstwo;

7) o ubezpieczenia na starość;

8) o budowę tanich mieszkań, zabezpieczających każdej rodzinie odpowiednie zdrowe mieszkanie, a każdemu dziecku oddzielne łóżko;

9) o zniesienie podatku mieszkaniowego od jedno i dwuizbowych mieszkaj;

10) o podniesienie granicy zarobku wolnego od podatku dochodowego.

Tow. dr. Budzińska - Tylicka referuje 2 punkt porządku obrad, o kwestiach społecznych. Mówi o Matce i Dziecku, o rodzinie w progamie socjalistycznem. Referat b. ciekawy, pełen trafnych spostrzeżeń i mądrych wskazówek, obudził głębokie zainteresowanie.

Postulaty w sprawie rodziny, jako zagadnienia społecznego.

VIII Konferencja Kobiet P. P. S. uchwala:

1. Zwrócić się do Z. P. P. S., ażeby zajął się wniesieniem do Sejmu sprawy uregulowania prawodawstwa dla dzieci nieślubnych, ustanawiając prawo poszukiwania ojcostwa i ściągania alimentów na rzecz wychowania i kształcenia dziecka.

2. Żądać prawa surowej karalności ojców, którzy będąc żywicielami rodzin, świadomie i złośliwie opuszczają swe rodziny, pozbawiając matkę i dzieci środków do życia.

3. Dążyć do uprawomocnienia w całej Polsce ślubów i rozwodów cywilnych w celu uniezależnienia instytucji małżeństwa.

4. Domagać się prawnej ingerencji sądów dla tych rodzin, gdzie rodzice lub jedno z nich znęca się nad dziećmi lub je demoralizuje.

5. Wszcząć akcję w sprawie ustanowienia stałych zasiłków dla licznych ubogich rodzin.

Tow. Zielińska mówi o sądach dla nieletnich i o dzieciach t. zw. przestępczych. Jasny wykład, głębokie ujęcie tematu, tak mało dotąd nam znanego, logika rozumowania i świadectwo cyfr — wywołały przekonanie, że sprawa ta nie zejdzie już z programu prac naszych. To też z zapałem został przyjęty wniosek tow. **Woszczyńskiej**, by tej tak ważnej sprawie poświęcić specjalną konferencję w Warszawie i w miarę możności organizować je na prowincji.

Opieka nad dziećmi przestępczemi.

VIII Ogólno-krajowa Konferencja Kobiet P. P. S. w sprawie opieki społecznej nad dziećmi przestępczemi uchwala następujące postulaty:

1. Izby zatrzymania dla małoletnich przestępców;

2. Specjalna policja kobieca dla opieki nad małoletniemi na dworcach, na ulicy i w lokalach publicznych;

3. Każde dziecko przestępcze podlega badaniu lekarza psychjatry;

4. Sędziami nieletnich winny być przedewszystkiem kobiety;

5. Kierownikami zakładów poprawczych jak również i sędziami winny być osoby ze specjalnem do tego zawodu przygotowaniem;

6. Opiekunów i opiekunki sądowe wyznaczają instytucje społeczne;

7. Sądy dla nieletnich, obowiązujące na całym terytorjum Państwa Polskiego;

8. Rozszerzenie władzy sądów dla nieletnich na wszystkie dzieci nieszczęśliwe, katowane, moralnie zaniedbane;

9. Nadzór nad instytucjami poprawczemi dla nieletnich przestępców ustala Min. Sprawiedliwości w ścisłem porozumieniu z Min. Pracy i Opieki Społecznej.

W drugim dniu obrad tow. **Chmieleska** mówiła o walce z alkoholizmem, a tow. **Grodzicka** o etyce w ruchu robotniczym Jak poprzednie, tak i te oba przemówienia były niezwykle rzeczowe i świetnie wypowiedziane. Dobrze się stało, że Konferencja zajęła się b. poważnie roztrząsaniem spraw i zagadnień natury społecznej. Życzyć należy, by na przyszłość poświęciła tym sprawom więcej czasu.

W wielkiej dyskusji na tematy poruszane przez referentki, zabierały głos prawie wszystkie delegatki.

Walka z alkoholizmem.

Zważywszy na wielkie i szczytne zadanie, które proletarjat ma do spełnienia, budując ustrój społeczny na zasadach sprawiedliwości i solidarności międzynarodowej.

Zważywszy, iż zadanie to wymaga wysokiego poziomu umysłowego i moralnego oraz pełni sił fizycznych ludu — VIII Ogólno - krajowa Konferencja Kobiet P. P. S. uchwala zwalczanie alkoholu, który podkopuje zdrowie, osłabia wolę i energję i obniża poziom umysłowy i moralny ludności, degenerując młode pokolenie. W tym celu Konferencja postanawia:

1. Przestrzegać aby ustawa o ograniczeniach w sprzedaży i spożycia napojów alkoholowych była bezwzględnie bez żadnych odchyleń wprowadzona w życie.

2. Zwrócić się do posłów i senatorów P. P. S. aby przy roztrząsaniu budżetu narok 1929 — 30 dopilnowali wykonania tego punktu ustawy o monopolu spirytusowym, który przeznacza rocznie 1% od zysku na cele zwalczania alkoholizmu.

3. Prowadzić propagndę słowną i pi-

śmienną za zwalczaniem alkoholu i dążyć w myśl ustawy do przeprowadzania plebiscytów w celu zniesienia sprzedaży napojów alkoholowych w gminach.

4. Konferencja zwraca się do naczelnych władz partyjnych, ażeby sprawę walki z alkoholizmem wnieść do programu partyjnego.

6. Konferencja zwraca uwagę na konieczność przestrzegania, aby nawieczorkach i zabawach, urządzanych przez Wydziały Kobiece P. P. S. lub przy ich współudziale nie używano napojów alkoholowych.

Etyka w ruchu robotniczym.

VIII Krajowa Konferencja Kobiet P. P. S. uchwala dążyć wytrwale i konsekwentnie do podniesienia poziomu etycznego wśród członków Partji w przekonaniu, że praca taka wzmocni spoistość naszych szeregów, pogłębi ideowość zastępów socjalistycznych, wytępi karjerowiczowstwo i małostkowe ambicje, nauczy ludzi poświęcenia dla idei.

W tym celu Konferencja Kobiet uchwala:

1. Przestrzegać zasad etycznych w życiu partyjnem;
2. Bezwzględnie tępić alkoholizm, intrygi i karjerowiczostwo;
3. Brać czynny udział w zarządach pokrewnych nam organizacji: jak związki zawodowe, ruch spółdzielczy, Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, a zwłaszcza młodzieży robotniczej, w celu wywierania wpływu moralnego.
4. Zwracać uwagę, by do rąk dzieci i młodzieży nie dostawały się pisma brukowe, które dla sensacji szerzą niemoralność;
5. Konferencja uznaje za konieczne uświadomienia szerokich mas kobiecych o obłudnem i szkodliwem stanowisku kleru, który, stojąc na usługach kapitalizmu, przyczynia się do rozbicia rodziny robotniczej.

Rezolucje i tezy społeczne zostały przyjęte przez aklamację.

Sprawozdanie z działalności C. W. K. składa tow. **Kluszyńska.**

O sile i wzroście organizacji świadczą sprawozdanie posłanek, objeżdżających okręgi, przebieg „Dnia Kobiet" i ilość egzemplarzy rozchodzącego się „Głosu Kobiet".

W referacie organizacyjnym tow. **Woszczyńska** na wstępie podkreśliła konieczność opracowania regulaminu wydziałów i rozesłania go do wszystkich komitetów part. i wydziałów. Tylko przy stałym i płatnym sekretarjacie można będzie wysyłać instrukcje i otrzymawać sprawozdania, a nawet, jak to zaproponowała w dyskusji tow. **Woliniewska** opracowywać ze sprawozdań biuletyny i rozsyłać je wydziałom prowincjonalnym. Współpraca ze związkami zawodowemi, spółdzielniami, inst. oświatowo - kulturalnemi, sportowemi, wreszcie tworzenie z inicjatywy Wydziałów instytucji własnych na statutach opartych, jako to Tow. Przyjaciół Dzieci, Klubów Kobiet Pracujących, Robotniczych Organizacji Samopomocy i Opieki Społecznej, zarówno jak rozszerzenie wydawnictw własnych z „Głosem Kobiet" na czele — wszystko to i wiele innych spraw organizacyjnych będą mogły być ujęte w formy życiowe — o ile znajdzie się po temu nietylko silna wola, jasny program, cel wyraźny, ale i niezbędny do zrealizowania zamierzeń, aparat administracyjny.

W dyskusji tow. Szymczakowa (Zgierz) ładnie zobrazowała działalność Wydziału Kob. w zakresie opieki nad matką, dzieckiem i położnicą.

Tow. **Faszczewska i Zawadzka** z Warszawy zobrazowały, jak z inicjatywy Wydziału Warsz. utworzyło się R. O. S., jak przy nim powstały sekcje: porad prawnych, pośrednictwa pracy, doraźnej pomocy, tanich lub bezpłatnych obiadów i t. d. A najwięcej mówiły o Kolonji Letniej dla robotnic w uroczej miejscowości pod Warszawą, o tem jak kobiety, które dotąd nigdy na wsi nie były, bo w ich dzieciństwie nie było szeroko pojętej akcji kolonji letnich — jak te mieszkanki nędznych mieszkań proletarjackich radośnie żyły, rozwijały się fizycznie i duchowo we własnej robotniczej kolonji pod kierunkiem doskonałej opiekunki i przy współudziale nauczycielek, dając im sy-

stematyczne potrzebne wykłady, to wszystko za 1 zł. dziennie, lub całkiem bezpłatnie.

Obie mówczynie zachęcały delegatki — z wielkich miast i ośrodków przemysłowych do naśladowania inicjatywy towarzyszek warszawskich.

Sprawozdanie z Kongresu Międzyn. i Międzyn. Konferencji Kobiet w Brukseli składa tow. Markowska, daje żywy obraz przebiegu obrad Kongresów, jego składu, różnolitości, a jednocześnie spoistości i harmonji, opartej na międzynarodowem braterstwie ludów. Wielkie idee, wielkie programy, wielcy, znakomici mówcy. A potem wrażenia z rzeczy widzianych: Gandawa i Ostenda — Brusela i Leodjum — wzmożone tętno życia robotniczego, które po przez ruch polityczny, zawodowy i spółdzielczy sharmonizowany, na współpracy wzajemnej oparty, tworzy i buduje nowe życie — Socjalizm.

Tow. Kłuszyńska odczytuje listy, które nadeszły.

Oklaskami przyjęła Konferencja ten dowód międzynarodowej solidarności.

Dalsze wnioski, uchwalone przez Konferencję

W sprawie prasy.

Tow. Woliniewska.

Krajowa Konferencja Kobiet P. P. S. wzywa do rozpowszechniania „Głosu Kobiet" jedynego wydawnictwa poświęconego socjalistycznej pracy wśród kobiet i poleca Wydziałom pilną współpracę przez nadsyłanie artykułów, korespondencji, sprawozdań, fotografji odpowiednich, oraz jaknajbardziej szerokie rozpowszechnianie miesięcznika. Jednocześnie Konferencja wzywa do podniesienia akcji nad rozwojem czytelnictwa wśród mas robotniczych, a zwłaszcza kobiet. Konferencja wzywa do energicznego i systematycznego bojkotu brukowych dzienników, a poleca czynne popieranie „Robotnika" „Pobudki" i innych wydawn. partyjnych.

Konferencja wzywa do współdziałania z Towarzystwem Uniwersytetu Robotniczego.

Stosunek do Związków Zawodowych.

Tow. Woliniewska.

1. W myśl oświadczenia Centralnej Komisji Związków Zawodowych o palącej potrzebie ścisłej współpracy przedstawicielstwa politycznego ruchu robotniczego ze związkami zawodowemi, Konferencja wzywa towarzyszki do wybitnego udziału w pracach poszczególnych związków, szczególnie zaś w zatrudniających przeważnie kobiety, jak np. włókienniczy, tytuniowy i t. d.

2. Konferencja poleca egzekutywie Centralnego Wydziału Kobiecego, by celem ściślejszej współpracy ze związkami zawodowemi odbyła jedną lub szereg posiedzeń z Komisją Centralną, celem opracowania potrzebnych instrukcji i rozesłania ich wydziałom prowincjonalnym.

W sprawie Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Tow. Kłuszyńska.

Konferencja poleca wszystkim towarzyszkom jaknajenergiczniejsze popieranie działalności Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci i w miarę możności branie czynnego udziału w pracach towarzystwa.

W sprawie Towarzystw Kobiecych.

Tow. Woszczyńska.

Konferencja poleca towarzyszkom oprócz organizowania Wydziałów partyjnych i sekcji zawodowych, tworzenie w miarę możności towarzystw kobiecych, opartych na statutach o charakterze oświatowym, kulturalnym, samopomocy, opieki społecznej, jak to Kluby Kobiet Pracujących, robotnicze opieki społeczne, świetlice, bibljoteki, czytelnie i t. p.

W sprawie domu dla kobiet.

Tow. Tylicka.

Wobec niezabezpieczenia opieki na starość kobietom i ciężkiej doli samotnych kobiet oraz ze względu na potrzeby kulturalne i organizacyjne kobiet proletarjatu, Konferencja wzywa C. W. K. do opracowania projektu, a wszystkie klasowe robotnicze organizacje kobiece do obmyślenia sposobów i środków dla zbudowania domu centralnego w Warszawie.

W sprawie spółdzielczości.

Tow. Woliniewska.

Konferencja poleca Centralnemu Wydziałowi Kobiecemu, by ze względu na doniosłe znaczenie spółdzielczości w ruchu robotniczym, rozpoczął żywszą propagandę spółdzielczości, a w programie przyszłej Konferencji umieścił referat o spółdzielczości.

W sprawie samorządu.

Tow. Bajcrkowa.

Konferencja wzywa towarzyszki do budzenia zainteresowań do prac samorządowych, pogłębienia wiadomości i brania czynnego udziału w pracy samorządowej najbardziej odpowiadającej ze względu na swój charakter zdolnościom kobiet.

Przeciwko wojnie.

Konferencja Kobiet wypowiada się przeciwko propagandzie militarystycznej. Uważa wojnę, jako największe nieszczęście i potępia ją jako zbrodnię.

Komisje skończyły swoje prace. Wszystkie wnioski i rezolucje uzgodnione, rozpatrzone. Komisja - matka proponuje skład Centr. Wydz. Kob. Przyjęty przez aklamację. Nowowybrany Centralny Wydział Kobiecy zbierze się dla ukonstytuowanie zaraz po Kongresie Partji.

Delegatki śpiewają Czerwony Sztandar i Międzynarodówkę. Te, które odjechać muszą spieszą na dworzec, inne biorą udział we wspólnej, skromnej kolacji, podczas której przygrywała orkiestra Związku Tramwajarzy (nowy dowód sympatji organizacji zawodowej).

Wspomnieć tu należy, że Konferencja wysłało pismo i delegację do tow. Limanowskiego z wyrazami czci i miłości. Delegatki wzruszone były serdecznym przyjęciem, twierdząc, że do końca życia nie zapomną głębokiego wrażenia, jakiego doznały w domu umiłowanego przez klasę robotniczą Wielkiego Starca.

Międzynarodowa organizacja Kobiet utrzymuje ścisły kontakt z organizacją w Polsce. Dowodem tego były życzenia pomyślnych obrad jakie nadeszły od socjalistek z Francji, Belgji, Niemiec, Austrji, Anglji, Szwajcarji, Holandji, Szwecji, Finlandji, Czechosłowacji (od Niemieckiej organizacji) i od Sekretarjatu Międzynarodówki w Zurychu.

Tow. Kłuszyńska w serdecznych słowach zamyka obrady, żegna delegatki, poczem odśpiewano Czerwony Sztandar i Międzynarodówkę.

SPRAWOZDANIE ORGANIZACYJNE

CENTRALNEGO WYDZIAŁU KOBIECEGO P. P. S. NA VIII KONFERENCJĘ KOBIET P. P. S. W WARSZAWIE, DN. 23 I 24 WRZEŚNIA 1928 R.

Okres sprawozdawczy — obejmuje czas od 1-go kwietnia 1927 r. do 1-go września 1928 r.

Skład osobowy Centralnego Wydziału Kobiecego. Na VII Konferencji Kobiecej wybrane zostały następujace towarzyszki: 1) Zofja Praussowa, 2) Dorota Kłuszyńska, 3) Iza Zielińska, 4) Stanisława Woszczyńska, 5) Jadwiga Markowska, 6) Lucyna Woliniewska, 7) Dr. Budzińska - Tylicka, 8) Marja Chmieleńska, 9) Borowiczowa, 10) Łukasiukówna, 11) Olga Sacharówna, 12) Trawiecka, 13) Smulikowska, 14) Wernicowa, 15) Zakrzewska, 16) Wulczakowa, 17) Grodzicka, 18) Moskiewiczówna, 19) Orłowska, 20) Białogrodzka, 21) Tomaszewska, 22) Szpytowa.

Centralny Wydział Kobiecy w powyższym składzie został zatwierdzony przez C. K. W.

Egzekutywa Centralnego Wydziału Kobiecego — składa się z następujących towarzyszek: 1) Praussowa, 2) Kłuszyńska, 3) Budzińska - Tylicka, 4) Chmieleńska, 5) Zielińska, 6) Woliniewska, Borowiczowa z — Warszawy, 7) Grodzicka, Moskiewiczówna — Łódź, 8) Tomaszewska — Żyrardów, 9) Woszczyńska — z Warszawy.

Prezydjum C. W. K. ukonstytuowane w następujący sposób: przewodnicząca tow. Praussowa, wice - przewodnicząca Kłuszyńska i Budzińska - Tylicka, sekretarka tow. Woliniewska, skarbniczka tow. Chmieleńska.

Posiedzenie Egzekutywy C. W. K. — odbywały się dwa razy w miesiącu z wyjątkiem okresów wakacyjnych.

Konferencje obwodowe i okręgowe — odbyły się we Lwowie dla Wschodniej Małopolski, w Częstochowie, Sosnowcu dla Zagłębia Dąbrowskiego, na Górnym Śląsku.

Organizacja.

Organizacja kobiet obejmuje swojemi wpływami prawie cały kraj. Chociaż liczba zorganizowanych w poszczególnych ośrodkach poza Warszawą, Łodzią, Borysławiem, nie jest wielka, jednak wpływ tych ścisłych organizacyj na poszczególnych terenach jest duży, o czem świadczy masowy udział kobiet w akcji wyborczej, pochodach na 1-go maja, w „Dniu Kobiet", oraz w różnych organizowanych akcjach przez Partję.

Wydziały Kobiece. W kontakcie z C. W. K. było w okresie sprawozdawczym W. K. 32. Były to Wydziały w następujących miejscowościach: Bitków, Borysław, Ciechanów, Częstochowa, Drohobycz, Grudziądz, Giszowiec (G. Śl.), Gniezno, Kałusz, Kołomyja, Kraków, Łomża, Łódź, Lublin, Mysłowice, Nowy Sącz, Ostrów Poznański, Płock, Pabjanice, Poznań, Radom, Raków, Stryj, Sosnowiec, Dąbrowa Górnicza, Stanisławów, Zduńska Wola, Zgierz, Warszawa, Wieliczka, Wilno, Włocławek, Winniki, Nadwórna.

Kobiety zaufania. — W miejscowościach w których nie można było zorganizować Wydziałów Kobiecych, nawiązano kontakt z organizacjami przez poszczególne towarzyszki, do których wysyła się gazety, broszury, odezwy i t. d., a więc: Grodzisk, Gostynin, Kutno, Łowicz, Nowy Dwór, Pruszków, Skierniewice, Działki, Radziejów Kujawski, Brzeszcze, Gdybów, Tłuszcz, Tarnów, Zawiercie. Razem w 18 ośrodkach organizacyjnych PPS.

Sztandary. Szereg Organizacyj Kobiecych posiada własne sztandary, a mianowicie: Warszawa, Częstochowa, Raków, Lwów, Łódź, Lublin, Borysław, Drohobycz, Stryj, Kraków, Mińsk Mazowiecki, Łomża, Babjanice, Grudziądz, oraz szereg miejscowości na Górnym Śląsku.

PRACA ORGANIZACYJNO - AGITACYJNA.

Wydziały Kobiece prowadziły akcję polityczno - zgromadzeniową, kursy dokształcające w Częstochowie, kursy szycia w Borysławiu, Drohobyczu, Nowym Sączu, Dąbrowie Górniczej, Sosnowcu Zawierciu, kolonje letnie dla kobiet pracujących — Warszawa — Świder. Członkinie Centralnego Wydziału Kobiecego robiły objazdy organizacyjne organizacji kobiecych, oraz ogólne. Objazdami temi objęty był prawie cały kraj, a więc Kongresówka, Kresy Wschodnie, Kresy Zachodnie, Małopolska.

„Dzień Kobiet". W okresie sprawozdawczym Centralny Wydział Kobiecy organizował dwukrotnie „Dzień Kobiet" w 1927 i 1928 r. W 1927 r. „Dzień Kobiet" odbył się z polecenia Centralnego Wydziału Kobiecego w 28 miejscowościach, a w 28 roku już w 56 miejscowościach, niezależnie od organizowanych przez komitety miejscowe, nawet w takich ośrodkach, gdzie niema wcale organizacji kobiet.

Akcja wyborcza. W okresie sprawozdawczym P. P. S. prowadziła wybory samorządowe w Kongresówce w Poznańskiem i na Kresach. Wybitny udział kobiet tak w akcji zgromadzeniowej, jak i przy głosowaniu dały Polskiej Partji Socjalistycznej w wielu miastach możliwość osiągnięcia większości w Radach Miejskich — w Łodzi, Łowiczu, Kutnie, Żyrardowie, Lublinie, Radomiu, Sosnowcu, częściowo w Warszawie i t. d.

W Warszawie, Łodzi, Lublinie, Radomiu, Częstochowie, Płocku, Gostyninie, Suwałkach weszły nasze towarzyszki do Rad Miejskich w liczbie 16 radnych. Dwie zajmują stanowiska ławniczek w Magistracie.

Wybory do Sejmu i do Senatu. Również akcją wyborczą do Sejmu i Senatu wykazuje wybitną działalność Centralnego Wydziału Kobiecego. Przemawiało około 20 towarzyszek na różnych wiecach. Towarzyszki kandydowały w następujących Okręgach: a) do Sejmu — Warszawa, Łódź. Toruń. Borysław, Stryj — do Senatu, Wojew. Warszawskie, Lubelskie, Poznańskie. W rezultacie mamy dwie po-

słanki: tow. Praussowa i Markowska, oraz jedną senatorkę tow. Kłuszyńską.

Działalność kobiet w organizacjach, prowadzonych przez Partję. W różnych ośrodkach bardzo żywy udział przyjmują nasze członkinie w pracach Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dziecka. W niektórych ośrodkach towarzyszki nasze same organizują Oddziały, zakładają ogniska dziecięce, kluby niedzielne, gwiazdkę. W Płocku, Kutnie, Włocławku, Żyrardowie, Pabjanicach, Łodzi, Nowym Sączu, Białej (Małopolska), Pruszkowie pracują z dużym powodzeniem, wprowadzając w ten sposób setki kobiet-matek w nasze szeregi. Praca w tej dziedzinie jest zapoczątkowana w kilku miastach i w najbliższej przyszłości będzie zrealizowana.

Kontakt ze Związkami Zawodowemi. Centralny Wydział Kobiecy starał się o zorganizowanie specjalnej Sekcji Kobiecej przy Komisji Centralnej Związków Zawodowych, jednak pertraktacje nie dały żadnych wyników, niemniej istnieje stała współpraca, a wyrazem tego jest stały kolportaż „Głosu Kobiet" przez poszczególne Związki jak Związek Rolny, Użyteczności Publicznej, Metalowy i Tytuniowy.

Nasz udział w Międzynarodówce. W skład Międzynarodowego Komitetu Kobiecego, zorganizowanego w myśl uchwał Kongresu w Marsylji 1925 r. wchodzą tow. tow.: Kłuszyńska i Tylicka. W okresie sprawozdawczym odbyło się posiedzenie tego Komitetu, w którym reprezentowane są organizacje z 16-tu krajów: w Brukselli, w Kolonji i w Paryżu. Międzynarodowa Konferencja Kobiet odbyła się w sierpniu b. r. w Brukselli. Delegatkami na Konferencję były: tow. Budzińska - Tylicka, Kłuszyńska, Markowska, Praussowa, Woszczyńska. Delegacja Polska odegrała wybitną rolę, obejmując jeden z referatów (tendencje mobilizowania kobiet na wypadek wojny — tow. Kłuszyńska i zgłaszając wnioski do referatu o opiece nad matką i dzieckiem — tow. Dr. Budzińska - Tylicka. Przedstawicielką Centr. Wydziału Kobiecego w Egzekutywie była tow. Kłuszyńska.

Prasa i wydawnictwa. Stałym organem Centralnego Wydziału Kobiecego jest „Głos Kobiet", którego nakład stale wzrasta i dochodzi do 5.000 egz. Redaktorką jest tow. Kłuszyńska. „Głos Kobiet" obchodził 20-lecie w grudniu 1927 — 1927 r. Centralny Wydział Kobiecy wydał łącznie z wyborami broszury „Kobiety stańcie w szeregu" — 80.000 egz. — „Kartka Wyborcza to Wasza broń— 50.000 egz., „O wyzwolenie kobiet pracujących" — 20.000 egz. Niezależnie od tego odezwy wyborcze do Rad Miejskich Sejmu i Senatu. Na „Dzień Kobiet" w 100.000 egz. Afisze na „Dzień Kobiet" i wyborcze.

MŁODZI
POD CZERWONYMI SZTANDARAM
P. P. S.

Dzień młodzieży był w całej Polsce potężną demonstracją na rzecz Socjalizmu, na rzecz P. P. S.

Nietylko w Warszawie, Łodzi, Krakowie i w większych miastach urządziła młodzież T. U. R. wspaniałe demonstracje, pochody, akademje, przedstawienia, zabawy.

Do małych miasteczek, osad fabrycznych, do wsi i folwarków dotarło, po raz pierwszy wezwanie organizacji młodzieży T. U. R.

Młodzi chłopcy, dziewczęta, dzieci, czerwoni harcerze, stanęli pod sztandarami i z pieśnią: „Kolor jego jest czerwony".

Dokonano wielkiego dzieła. Socjalizm może spełnić swoją historyczną rolę, jeżeli zdobywa młodzież.

W Polsce walka o wpływy nad młodzieżą należy do najcięższych.

Pokonano potężnego wroga. Na wędkę haseł narodowo klerykalnych robotniczej młodzieży już łapać nie można.

Bądź gotów! rozlega się w Polsce. Bądź gotowa młodzieży do wielkiego dzieła przebudowy Polski.

Manifest Tymczasowego Rządu Ludowego
do ludu polskiego.

ROBOTNICY, WŁOŚCIANIE I ŻOŁNIERZE POLSCY!

W DZIESIĄTĄ ROCZNICĘ RZĄDU

Nad skrwawioną i umęczoną ludzkością wchodzi zorza pokoju i wolności. W gruzy walą się rządy kapitalistów, fabrykantów i obszarników, rządy militarnego ucisku i społecznego wyzysku mas pracujących. Wszędzie lud pracujący dochodzi do władzy. I nie zaświta lepsza dola nad narodem polskim, jeżeli rdzeń i olbrzymia jego większość, lud pracujący, nie ujmie w swoje ręce budowy podwalin naszego życia społecznego i państwowego. Nie może losem narodu polskiego nadal kierować Rada Regencyjna, przez obce i wrogie czynniki nam narzucona, która swoją ugodową i reakcyjną polityką, oddając jednocześnie niemal dyktatorską władzę w ręce austrjackiego żołdaka, Rozwadowskiego, pcha naród polski ku przepaści.

Ludu polski, Polski Chłopie i Robotniku.

Jeżeli chcesz zająć należne Ci miejsce w rodzinie wolnych narodów, jeżeli chcesz być sam gospodarzem na swojej własnej ziemi, to musisz w swoje ręce ująć władzę w Polsce, musisz sam budować gmach niepodległej i zjednoczonej Ludowej Rzeczypospolitej Polskiej.

W przekonaniu, iż sprostasz temu wielkiemu, a świętemu zadaniu, z polecenia socjalistycznych i ludowych stronnictw b. Królestwa i Galicji, ogłaszamy się za Tymczasowy Rząd Ludowy Polski i do chwili zwołania Sejmu Ustawodawczego władzę całkowicie i niepodzielnie obejmujemy, ślubując sprawować ją sprawiedliwie ku dobru i pożytkowi ludu i Państwa polskiego, nie cofając się jednak przed surową i bezwzględną karą wobec tych, którzy nie zechcą uznać w Polsce władzy demokracji polskiej. Jako Tymczasowy Rząd Ludowy Polski, postanawiamy i ogłaszamy poniższe prawa, obowiązujące cały naród polski, od chwili wydania niniejszego dekretu:

1) Państwo polskie, obejmujące sobą wszystkie ziemie, zamieszkałe przez lud polski, z własnem wybrzeżem morskiem, stanowić ma po wszystkie czasy Polską Republikę Ludową, której pierwszego Prezydenta obierze Sejm Ustawodawczy;

2) Rada Regencyjna, działająca na szkodę narodu polskiego, z dniem dzisiejszym z woli ludu polskiego przestaje istnieć. W razie, gdyby Rada Regencyjna oraz Rząd, przez nią stworzony, tej woli ludu polskiego nie chciały się poddać, ogłoszone będą za wyjęte z pod prawa. Ściganie ich i ujęcie w ręce naszych władz wykonawczych będzie obowiązkiem każdego obywatela polskiego;

3) Istniejącemu obecnie w Warszawie prowizorycznemu Rządowi urzędniczemu rozkazujemy niniejszym natychmiast podporządkować się nam i sprawować swe funkcje aż do chwili otrzymania od nas bliższych instrukcji, w przeciwnym razie będzie postawiony w stan oskarżenia przed Trybunałem Ludowym, którego skład i kompetencje będą niebawem ogłoszone;

4) Sejm ustawodawczy zwołany będzie przez nas jeszcze w roku bieżącym na podstawie powszechnego, bez różnicy płci, równego, bezpośredniego, tajnego i proporcjonalnego głosowania. Czynne i bierne prawo wyborcze będzie przysługiwało każdemu obywatelowi i obywatelce, mającym 21 lat skończonych;

5) Z dniem dzisiejszym ogłaszamy w

Polsce całkowite polityczne i obywatelskie równouprawnienie wszystkich obywateli bez różnicy pochodzenia, wiary i narodowości, wolność sumienia, druku, słowa, zgromadzeń, pochodów, zrzeszeń. związków zawodowych i strajków;

6) Wszystkie w Polsce donacje i majoraty ogłaszamy niniejszym za własność państwową. Dla przeciwdziałania spekulacji ziemią będą wydane osobne przepisy;

7) Wszystkie lasy, zarówno prywatne, jak i dawne rządowe, ogłaszamy za własność państwową, sprzedaż i wyrąbywanie lasów bez specjalnego pozwolenia od chwili ogłoszenia niniejszego dekretu jest wzbroniona;

8) W przemyśle, rzemiosłach i handlu wprowadzamy niniejszem ośmiogodzinny dzień roboczy;

9) po ukonstytuowaniu się ostatecznem przystąpimy natychmiast do reorganizacji na zasadach szczerze demokratycznych rad gminnych, sejmików powiatowych i samorządów miejskich, jak również do organizowania po miastach i wsiach milicji ludowej, którąby zapewniła ludności ład i bezpieczeństwo, a posłuch i wykonanie zarządzeń naszych organów wykonawczych i należyte postawienie sprawy aprowizacji ludności. Zapewnienie jej niezbędnych po taniej cenie artykułów spożywczych uważamy za jeden z pierwszych naszych obowiązków. W tępieniu zbrodniczej spekulacji i ukrywania zapasów i w ułatwianiu dostarczania żywności oprzemy się na organizacjach samorządowych i społecznych.

Na Sejm Ustawodawczy wniesiemy projekty następujących reform społecznych:

a) przymusowe wywłaszczenie i zniesienie wielkiej i średniej własności ziemskiej i oddanie jej w ręce ludu pracującego pod kontrolą państwową;

b) upaństwowienie kopalń, salin, przemysłu naftowego, dróg komunikacyjnych, oraz innych działów przemysłu, gdzie się da to odrazu uczynić;

c) udział robotników w administracji tych zakładów przemysłowych, które nie zostaną odrazu upaństwowione;

d) prawo o ochronie pracy, ubezpieczenie od bezrobocia, chorób i na starość;

e) konfiskaty kapitałów, powstałych w czasie wojny ze zbrodniczej spekulacji artykułami pierwszej potrzeby i dostaw do wojska;

f) wprowadzenie powszechnego, obowiązkowego i bezpłatnego świeckiego nauczania szkolnego.

Polaków zamieszkałych na ziemiach b. Wielkiego Księstwa Litewskiego wzywamy, aby w braterskiej zgodzie z narodami litewskiem i białoruskim dążyli do odbudowania państwa litewskiego w dawnych jego granicach historycznych, Polaków zaś ze wschodniej Galicji i na Ukrainie do pokojowego załatwienia kwestyj spornych z narodem ukraińskim, aż do ostatecznego ich uregulowania przez miarodajne czynniki obu narodów.

Ludu Polski! Te reformy polityczne i społeczne, które pragniemy w życie wcielić, są najniezbędniejsze. Bez urzeczywistnienia ich Polska nigdy nie dźwignie się z dzisiejszej nędzy bezwładu i upokorzenia. Urzeczywistnieniu tych reform na obszarze całej Polski stoi na przeszkodzie to, iż część jej jeszcze znajduje się w posiadaniu rabujących ją i niszczących wojsk niemieckich. Dlatego też nie mamy w swym składzie przedstawicieli ludu z Poznańskiego, dlatego też chwilowo nie urzędujemy w Warszawie, stolicy Polski.

Wierzymy, iż lud niemiecki, który z takim trudem dochodzi u siebie w domu do władzy, rozkaże swym wojskom bezzwłocznie opuścić wszystkie ziemie polskie, odda nam naszych najlepszych obywateli z Piłsudskim na czele, jak również jeńców wymienionych i robotników, więzionych w Niemczech. Ale gdyby wojska niemieckie nie ustąpiły dobrowolnie z całej ziemi polskiej, to wezwiemy Cię, ludu Polski, abyś z bronią w ręku szedł ją uwalniać od niemieckiego najazdu, jednoczyć w całość państwową. Dlatego też organizowanie regularnej armji ludowej u-

ważamy za jedno z najważniejszych i najpilniejszych naszych zadań. Wierzymy, że młodzież wiejska i robotnicza z radością stanie w szeregach rewolucyjnej armji polskiej, z ludu wyszłej, politycznych i społecznych praw Ludu pracującego broniącej, Rządowi Ludowemu wiernie i całkowicie oddanej, jedynie jego rozkazom podległej.

Tworzenie tej armji, wobec nieobecności Józefa Piłsudskiego, powierzamy jego zastępcy pułkownikowi I Brygady Legjonów Polskich Edwardowi Rydzowi - Śmigłemu.

Ludu Polski, Wybiła godzina Twego czynu. Weź wielkie dzieło wyzwolenia Twej ziemi, przesiąkłej potem i krwią Twych ojców i praojców, w swe spracowane mocne dłonie i przekaż następnym pokoleniom wielką i wolną, zjednoczoną Ojczyznę. Stań, jak jeden mąż, do czynu, nie poskąp wielkiemu dziełu wyzwolenia Polski i pracującego w niej człowieka ani mienia, ani ofiar, ani życia.

Was bratnie narody: litewski, białoruski, ukraiński, czeski i słowacki wzywamy do zgodnego z nami współżycia i wzajemnego wspierania się w wielkim dziele tworzenia związku wolnych i równych narodów.

TYMCZASOWY RZĄD LUDOWY REPUBLIKI POLSKIEJ.

Lublin-Kraków, dn. 7 listopada 1918 r.

***

Przez 150 lat niewoli wyrywała się umęczona dusza ludu do wolności i niepodległości.

Przez powstania, rewolucje, konspiracje, katorgi, więzienia, tułaczkę, szedł nieustraszony lud roboczy ku Polsce Ludowej.

Przez morze krwi przelanej na wszystkich polach podczas wojny światowej cudny sen zaczął przybierać kształty realne.

Powstała Rzeczpospolita! Od Olzy na Śląsku Cieszyńskim aż hen po wschodnie rubieże zrywał lud w miastach i po wsiach kajdany niewoli.

Wolny człowiek, w wolnej Polsce dochodził do głosu. Przez powszechne prawo wyborcze.

Socjalizm polski, jeden z głównych budowniczych niepodległości z dumą patrzył na obudzony lud z wiekowej niewoli.

Manifest Rządu Ludowego, to fundament demokratycznego ustroju Polski.

W dziesiątą rocznicę w świadomości zorganizowanej klasy robotniczej stanąć musi cała powaga dzisiejszej sytuacji.

Ludzie i sfery społeczne, które na barkach P. P. S. doszły do znaczenia i władzy, zapowiadają zamachy na podstawowe prawa demokracji, wypowiadają walkę przedstawicielstwu narodu, wybranym przez powszechne prawo wyborcze.

Dzisiejsza Polska rządząca daleko odbiegła od „okresu lubelskiego".

Ale na straży demokracji, na straży interesów ludu pracującego czuwa P. P. S.

Niepodległość i Socjalizm, to hasła walczącego proletarjatu, wypisane krwią na sztandarach.

Wszelkie zamachy na Konstytucję, gwarantujące prawa ludu, spotkają się z zdecydowaną wolą do obrony.

Mieszczańsko - arystokratyczny - sanacyjny front, rzuca wyzwanie, klasa robotnicza będzie gotowa do walki.

Fabryka czekolady, cukrów, kakao Fuksa w Warszawie zatrudnia przeważnie młode robotnice.

Głodowe zarobki zmusiły pracowników do walki o podwyżki. Butnl fabrykanci wyrzucili z pracy delegatów robotniczych.

BOJKOTUJCIE WYROBY FUKSA. TWÓRZCIE KOMITETY BOJKOTU.

LISTY CZYTELNICZEK.

ZGIERZ.

Organizacja nasza rozwija ożywioną działalność. Prenumerujemy 30 egzemplarzy „Głosu Kobiet". Zebrań odbyło się 15. Na zebraniach omawiałyśmy sprawy organizacyjne oraz tow. Szymczakowa wygłosiła referaty na tematy:

„Skutki spożycia alkoholu".

„Kobieta w walce z alkoholizmem".

„Hygjena kobiety".

„O zniesieniu popołudniowego nauczania w szkołach powszechnych".

„O kobiecie współczesnej — jej wady i zalety".

Dnia 23 kwietnia otworzyłyśmy Czytelnię Robotniczą przy klubie P. P. S. Prenumerujemy następujące pisma: Młoda Matka, Trzeźwość", „Głos Kobiet", „Start", „Pobudkę Robotniczą". W czytelni znajdują się i inne pisma, zaofiarowane przez towarzyszki i towarzyszów.

Dnia 15 sierpnia utworzyłyśmy kółko abstynentek.

Nadmieniamy, iż składki członkowskie wynoszą 30 gr. miesięcznie.

BORYSŁAW.

Organizacja Kobiet P. P. S. w Borysławiu liczy 360 członkiń, opłacających podatek partyjny.

Wydział Organizacji Kobiet składa się z 18 członkiń, z których 6 zasiada w Radzie Robotniczej, a to: tow. tow.: Baczyńska, Czajkowa, Fedorowa, Markowska, Mikieszowa i Zajączkowska. Jedna w O. K. R. P. tow. Fedorowa. Jedna w Komitecie Obwodowym tow. Zajączkowska. Jedna w Radzie Naczelnej P. P. S. tow. Markowska.

Zgromadzenia kobiet, odbywają się w każdy wtorek pod kolejnem przewodnictwem członkiń z Wydziału Organizacji Kobiet P. P. S.

Na zgromadzeniach, omawiane są sprawy polityczne, samorządowe, miejscowe i opieka nad dzieckiem.

Towarzyszki zorganizowały komitety rejonowe, w których odbywały się codziennie zgromadzenia agitacyjne w Domu Ludowym.

Cztery towarzyszki odbyły 57 zgromadzeń dla kobiet poza obrębem Borysławia, a to: Baczyńska, Fedorowa, Markowska i Zajączkowska.

W dniu wyborów, kolportowały odezwy i ulotki, brały udział we wszystkich Komisjach wyborczych.

Organizacja Kobiet wydała w czasie wyborów, odezwę.

Podczas wyborów kurjalnych do gmin, Organizacja Kobiet odbyła szereg zgromadzeń w domach robotniczych i pilnowała, by bojkot był przestrzegany.

We wszystkich akcjach politycznych, w organizowaniu obchodów i manifestów, Organizacja Kobiet bierze czynny udział.

„Dzień Kobiet" jest stale w Borysławiu dniem propagandy na rzecz socjalizmu. W dniu tym przemawiały tow. senatorka Kłuszyńska i tow. Zajączkowska.

W roku 1927 Organizacja Kobiet zorganizowała wystawę maszyn stosowane w gospodarstwie domowem i prac wykonanych na kursie kroju i szycia.

Organizacja Kobiet domagała się od samorządów, opieki nad starcami i wdowami, gdzie niejednokrotnie uzyskiwały zasiłek i dożywianie dzieci w szkołach, ubrania i obuwie dla niezamożnej dziatwy. Dożywianie dostało przeszło tysiąc dzieci, również dostawały i książki.

Organizacja kobiet zorganizowała odczyty i dyskusje w sprawie szkolnictwa i wychowania dziecka. Współdziałała czynnie w organizowaniu komitetów rodzicielskich przy szkołach powszechnych.

Organizacja kobiet zorganizowała kurs kroju i szycia, prowadzony przez instruktorkę z Patronatu Przemysłu i Handlu. Odbyło się także kilka odczytów lekarzy w zakresie hygjeny.

Celem zebrania pieniędzy na potrzeby organizacji, Wydział kobiet urządzał herbatki i wieczorki towarzyskie.

WILNO.

O. K. R. w Wilnie dla uruchomienia organizacji Kobiecej w Wilnie delegował tow. tow. członka Egzekutywy O. K. R. Urbacha i członka O. K. R. Stefanję Hołownianą. Wyżej wymienieni zwołali na dzień 8 sierpnia 1928 r. zebranie robotnic, na które przybyło 300 kobiet. Na posiedzeniu tow. Owczarkowa złożyła sprawozdanie z działalności poprzedniego Kobiecego Komitetu, zaś tow. tow. Hołowniowa, Urbachowa, Raducki i Urbach w swych referatach wezwali zebrane do stworzenia silnej organizacji kobiecej, wyjaśniając cele i zadania jej. Po ożywionej dyskusji wybrano do Komitetu Kobiecego na 1928-9 tow. tow. Hołowniową, Owczarkową, Urbachową, Bartoszewiczową i Zapolską. Z powodu zrzeczenia się mandatu przez tow. Zapolską do Komitetu kooptowano tow. Tomaszewiczową. Mandaty rozdzielono w następujący sposób: tow. Hołowniowa Stefanja — przewodnicząca, Owczarkowa Stanisława — wiceprzewodnicząca, Urbachowa Michalina — sekretarka, Tomaszewiczowa Zofja — skarbniczka, Bartoszewiczowa Helena—zastęp. sekretarki. Od ogólnego zebrania począwszy co czwartek odbywa się o godz. 5-ej pp. posiedzenie Komitetu, zaś o 6 g pp. zebranie ogólne. Na ogólnych zebraniach omawia się bieżący plan pracy, przeprowadza się propagandę socjalistyczną, oraz tow. Urbach wyjaśnia stale te części ustaw sejmowych i rozporządzeń ministerjalnych, które tyczą się ochrony pracy młodocianych i kobiet. Obecnie przyjęto do Organizacji 40 kobiet, przyrost pozatym jest stały. Co drugą niedzielę komitet organizuje zabawę dla dziatwy w wieku od 1 —8 lat. Zabaw dotychczas zorganizowano dwie. Na zabawie każdej obecnych dorosłych 30 — 50 osób, dziatwy 100 — 120. Program każdej zabawy: popisy, śpiewy, deklamacje dziatwy, komedyjka, odegrana przez dziatwę, okolicznościowe przemówienia, rozdanie podwieczorku, składającego się z szklanki kakao i bułki pszennej na 1 dziecko, następnie zbiorowe gry dziecięce. Wejście kosztuje 10 gr. od dziecka. Pozatym Komitet zorganizował dwie wycieczki robotnic na Wystawę Północną. Kobiet uczestniczyło 150. Obecnie w projekcie jest zorganizowanie Kursu kroju, szycia i haftu. Zapisy rozpoczęto już przyjmować. Siedziba Organizacji mieści się przy ul. Kijowskiej L. 19. Organizacja utrzymuje subsydjum z Zarządu Oddziału Wileńskiego T. U. R.

Dyżury sekretarjatu Organizacji kobiecej w czwartki od godz. 6 — 9 wiecz. prz ul. Kijowskiej L. 19.

WŁÓKNIARZE CAŁEJ POLSKI W WALCE O PODWYŻKĘ GŁODOWYCH PŁAC

Przeszło 145.000 robotników i robotnic pracujących w przemyśle włókienniczym stanęło do walki z fabrykantami. 145.000 armja głodujących ludzi, żyjących w strasznych warunkach, starzy, młodzi, młodociani, mężczyźni, kobiety porzuciło pracę, domagając się wyższych zarobków.

Pewni bezkarności fabrykanci, otoczeni opieką rządu zaproponowali 5% podwyżki.

Nie można nazwać tej propozycji inaczej, jak prowokacją. Magnaci włókienniczy, mieszkający w pałacach, posiadających miljonowe fortuny mają odwagę rzucić 5% ochłap walczącemu proletarjatowi.

Robotnicy zachowują spokój i powagę, 5% nie przyjęli. Strajk trwa. Winę strajku ponosza wyłącznie kapitaliści, którzy pozwalają sobie prowokować 145.000 zastępy robotnicze.

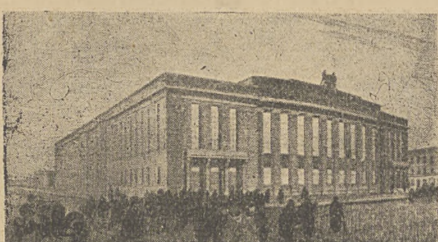
Strajk prowadzi Klasowy Związek Zawodowy i wybrany Komitet strajkowy.

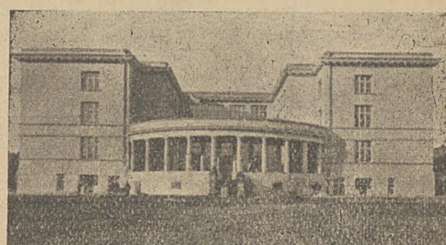
Jeżeli fabrykanci nie zmienią stanowiska, dojdzie do generalnego strajku w Łodzi.

ROBOTNICZE TOWARZYSTWO PRZYJACIOŁ DZIECI WYCHOWA NOWYCH LUDZI.

Kolonja letnia dla dzieci Rob. Tow. Przyjaciół dzieci w Lublinie zorganizowana w lasach powiatu Zamojskiego.

Szkoły budowane przez socjalistyczny magistrat Łodzi.

Pod redakcją DOROTY KŁUSZYNSKIEJ.
Redaktorka odpowiedzia lna: ZOFJA KWIECIŃSKA.
Wydawca: CENTRALNY WYDZIAŁ KOBIECY P. P. S.
Adres Redakcji i Administracji, Warszawa, Warecka 7, telefon 230-44.

Odbito w drukarni „Robotnik". Warecka 7.